

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/44/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2219201567
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2219201567.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jozefa Mačēja a členov senátu JUDr. Kataríny Slováčekovej a JUDr. Daniela Ilavského v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: V. S., nar. XX. Z. XXXX, bytom ako matka, zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, dieťa rodičov: matka - N. V., nar. XX. M. XXXX, trvale bytom K. U. XXXX/XX, O. N., zastúpená advokátom: Mgr. Matej Krajčí PhD., so sídlom Záhradnícka 51, Bratislava a otec - I. S., nar. XX. O. XXXX, trvale bytom Z. U. XXXX/XX, O. N., o návrhu starej matky JUDr. Z. T., trvale bytom Z. U. XXXX/XX, O. N., na úpravu styku starej matky s maloletým dieťaťom, o odvolaní otca a starej matky maloletého proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 21P/21/2019-111 zo dňa 16. septembra 2019, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 21P/21/2019-111 súd prvej inštancie I. návrh starej matky JUDr. Z. T. na úpravu styku s maloletým V. S., nar. XX.X.XXXX zamietol a II. žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 25 ods. 1 až 5, § 36 ods. 1, čl. 5 ZoR (zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „ZoR“), § 38 ods. 1 a 2 a § 52 C. m. p. (zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení účinnom od 1. júla 2016, ďalej len „C. m. p.“).

3. Z vykonaného dokazovania (vysluchom účastníkov a maloletého V., oboznámením listinných dôkazov, a to rodný list maloletého V., zápisnica z pojednávania konaného na Okresnom súde Dunajská Streda vo veci sp. zn. 12P/47/2018 zo dňa 8.4.2019, lekárska správa - ambulancii klinickej psychológie PhDr. L. G. z 30.1.2019, lekárska správa z vyšetrenia v pedopsychiatrickej ambulancii MUDr. K. F. z júna 2014, augusta 2014, fotokópia správy založenej do spisu vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 6P/35/2014) zistil, že maloletý V. má 12 rokov, biologickí rodičia neboli zosobášení, v spoločnej domácnosti žili niekoľko mesiacov. Maloletý žil prvé roky fakticky v domácnosti matky, práva a povinnosti k maloletému však neboli súdom upravené. V roku 2015 bol rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 15P/1/2014-175 zo dňa 23.1.2015 zverený do osobnej starostlivosti matky, pričom v prvých rokoch bol styk maloletého s navrhovateľkou - starou matkou intenzívnejší, maloletý často navštevoval domácnosť navrhovateľky, táto ho brala aj na dovolenky. Situácia sa časom menila, už roku 2014 maloletý uviedol, že chce byť s otcom, nie s babkou. Od roku 2017 maloletý V. nie je v kontakte so starou matkou. Obnovenie styku na pojednávaní tunajšieho súdu dňa 16.9.2019 výslovne odmietol. Z nálezu PhDr. L. G. zo dňa

30.1.2019 vyplynulo, že v rodinných vzťahoch je maloleťmu V. najbližšia osoba matka s výraznými citovými väzbami, je pre neho zdrojom lásky, istoty a bezpečia a otčim, ktorý je pre neho tiež zdrojom istoty a bezpečia so silnými kamarátskymi väzbami voči nemu. Biologického otca neprežíva ako súčasť rodiny, na verbálnej úrovni uvádza, že je pre neho cudzím človekom - ukazuje sa ako zdroj vnútorných konfliktov maloleťmu. Maloleť V. dokáže sformulovať svoje názory a postoje a je potrebné ich brať do úvahy aj pri súdnych rozhodnutiach, ktoré ak sú v zásadných rozporoch s názormi a postojmi dieťaťa, vo väčšine prípadov vedú k neurotizácii a poruchám správania dieťaťa s nepriaznivými dopadmi na jeho ďalší vývin. Z lekárskej správy z pedopsychiatrickej ambulancie z júna 2014 vyplynulo, že maloleť V. na vyšetrení uviedol, že má 6 rokov, jeho rodina je maminka, apu, bratranec, dadi a dada, u apu sa cítil dobre, chce byť s apu a nie s babkou.

4. Z takto vykonaného dokazovania rešpektujúc názor maloleťmu súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je v záujme maloleťmu, aby bol upravený styk navrhovateľky - starej matky s maloleťmu. Ďalšie dokazovanie znaleckým posudkom súd nevykonal z dôvodu, aby maloleťmu V. nevystavoval ďalším stresovým situáciám, aj s poukazom na vykonané lekárske nálezy z roku 2019 a 2014, z ktorých nevyplýva, že by si maloleťmu nevedel samostatne vytvoriť názor, resp. že by bol ovplyvnený čo do vzťahu k blízkym osobám.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 C. m. p. tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec maloleťmu, poukazuje na marenie styku maloleťmu V. so starou matkou ako aj otcom bez uvedenia dôvodu. Stará matka má záujem na stretávaní sa s maloleťmu, rovnako ako aj otec. Stará matka sa o maloleťmu od malička starala, učila ho, vychovávala. Tento styk bol matkou bezdôvodne prerušený pred 3-3,5 rokmi. Matka maloleťmu opakovane zmenila telefónne číslo, aby zmarila telefonický kontakt otca a starej matky s maloleťmu, rovnako podala sťažnosť na základnú školu ako aj Advokátsku komoru SR kvôli tomu, že stará matka bez privolenia matky neoprávnene zisťovala informácie v školskom zariadení, ktoré navštevuje maloleťmu.

7. Otec v doplnení odvolania poukazuje opätovne na to, že mu je bránené v styku s maloleťmu, rovnako i jeho matke (starej matke maloleťmu). Matka maloleťmu manipuluje, svojim správaním mu robí zle a ubližuje. Navrhuje návrhu starej matky v celom rozsahu vyhovieť.

8. Proti rozsudku podala odvolanie aj navrhovateľka (stará matka maloleťmu), ktorá poukazuje na bezprávie spôsobené matkou, ktorá dlhodobo počas ostatných 3 rokov bezdôvodne marí styk maloleťmu s otcom ako aj príbuznými z otcovej strany. Od narodenia maloleťmu sa stará matka oň starala, učila ho, vychovávala, táto situácia sa zmenila približne od r. 2017, kedy matka začala styk maloleťmu s otcom ako aj starou matkou obmedzovať. Takto sa stalo po začatí spolužitia matky s jej terajším manželom. Matka zakazuje maloleťmu o otcovi hovoriť ako otec, sám maloleťmu V. sa vyjadril, že stará matka už nie je jeho matkou, bude ňou M. matka (matka manžela matky maloleťmu). Matka maloleťmu manipuluje, maloleťmu bol podrobený psychologickému vyšetreniu, avšak tam len reprodukoval naučené skutočnosti od matky. Matka bráni aj v telefonickom kontakte starej matky s maloleťmu, opakovane mu zmenila telefónne číslo, zablokovala hovory od starej matky, otca ako aj rodiny otca, v dôsledku čoho maloleťmu nemal vedomosť o tom, kedy a koľkokrát sa ho snažila kontaktovať rodina z otcovej strany. Navrhovateľka namieta ustanovenie kolízneho opatrovníka otca matky maloleťmu, nakoľko ide o zaujatú osobu, zvýhodnenú pokiaľ ide o podieľaní sa na starostlivosti o maloleťmu oproti starým rodičom z otcovej strany. Tým, že súd prvej inštancie konanie o návrhu starej matky na úpravu styku s maloleťmu vylúčil na samostatné konanie, nedostali sa do spisového materiálu všetky listiny, ktoré stará matka súdu zaslala a teda súd pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia ako aj v tomto konaní nemal objektívne zistené všetky skutočnosti potrebné pre to, aby rozhodol podľa najlepšieho záujmu maloleťmu V.. Navrhovateľka namieta aj rôzne procesné pochybenia súdu prvej inštancie, napr. to, že o odročení nariadeného pojednávania dňa 14.3.2019 sa dozvedela len náhodou. Ďalšie pojednávanie bolo zmarené tým, že sa nedostavil kolízny opatrovník - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, avšak dostavil sa otec matky maloleťmu, pričom uvedené vyvoláva pochybnosť o tom, ako sa tento o nariadenom pojednávaní dozvedel. Navrhovateľka zopakovala, že aj naďalej má záujem o starostlivosť o maloleťmu, chce s ním tráviť čas, upevňovať rodinné väzby a matkou je tomu dlhodobo bránené. Matka si neuvedomuje, že koná práve v rozpore s najlepším záujmom maloleťmu a to, že maloleťmu bol zverený do jej osobnej starostlivosti neznamená vlastnícke právo k

veci. Navrhovateľka namieta aj vypočutie maloletého na pojednávaní, kde nebol prítomný psychológ, vypočutie nebolo vykonané citlivo, vzhľadom na to, že ide o 12 ročné dieťa. Pred pojednávaním sa nemohla s maloletým privítať, maloletý sa bál pred matkou zvítať sa s navrhovateľkou, čo len podporuje fakt, že maloletý je manipulovaný matkou. Súd nedôvodne odmietol vykonať dôkazy, ktoré navrhovala stará matka maloletého, pričom bezdôvodne rozhodol a prihliadol výlučne na to, čo v konaní uviedla matka maloletého bez zohľadnenia skutočností uvedených otcom maloletého ako aj starou matkou. Súd prvej inštancie bez toho, aby náležite zistil skutkový stav veci a rozhodol na základe riadne zisteného skutkového stavu dospel k nesprávnemu záveru a vydal nespravodlivé rozhodnutie, ktorým poškodil záujem navrhovateľky podieľať sa na starostlivosti o maloletého a tiež porušil základné práva maloletého dieťaťa. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrhu starej matky vyhovie a rozhodne v súlade s navrhovanou úpravou styku.

9. K odvolaniu starej matky sa vyjadril otec maloletého, ktorý vyslovil súhlas so všetkými skutočnosťami uvádzané starou matkou v odvolaní. Vo vyjadrení poukazuje v podstate na rovnaké skutočnosti ako vo svojom odvolaní a tiež rovnaké skutočnosti ako predostrela stará matka vo svojom odvolaní.

10. K odvolaniu starej matky sa vyjadrila matka, ktorá zotrváva na skutočnostiach uvedených v konaní pred súdom prvej inštancie. S obsahom odvolania a skutočnosťami uvádzanými starou matkou nesúhlasí, jej tvrdenia považuje za subjektívne názory, ktorými stará matka vyjadruje svoju nespokojnosť s rozhodnutím súdu, činnosťou kolízneho opatrovníka, osobou matky. V odvolaní neuviedla žiadne nové skutočnosti ani relevantné dôkazy, ktoré by podporili jej tvrdenia. Pokiaľ ide o námietku starej matky o tom, že súd odmietol vykonať ňou navrhované dôkazy, tento postup súdu považuje za správny. Navrhovateľka neozrejmla k čomu majú navrhovaní, avšak nekonkretizovaní svedkovia vypovedať, čo sa ich vypočutím má preukázať. Pokiaľ ide o námietky k činnosti kolízneho opatrovníka - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, navrhovateľka jeho činnosť nespochybnila v konaní pred súdom prvej inštancie, nenamietala jeho pasivitu a neznalosť veci, nemala voči jeho činnosti výhrady, učinila tak až v podanom odvolaní. Súd rozhodol správne, keď prihliadol na názor maloletého V., ktorý v konaní jasne a zreteľne odmietol styk s navrhovateľkou ako starou matkou, pričom ide o dieťa, ktoré vo svojom veku (t. č. 12 rokov) jasne vyjadriť svoj názor. Navrhovateľka nie je rodičom maloletého, rodičovské práva jej nepatria. Styk so starou matkou by maloletý vnímal ako povinnosť, ktorá by mu viac uškodila ako pomohla, keďže k starej matke necíti dôveru a nemá k nej vytvorený citový vzťah. Názor maloletého bol pritom zrejmy už v roku 2014, ako vyplýva z nálezu pedopsychiatrického vyšetrenia. Navrhovateľka zaktivizovala svoje konanie až po tom, ako matka maloletého žiadala o zvýšenie výživného pre maloletého, keďže otec viac ako 7 rokov výživné na maloletého neplatil. Matka navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

11. K vyjadreniu matky sa vyjadrila stará matka maloletého, opakovane poukazuje na to, že vždy dľaba o dobro maloletého, jeho výhody, záujem. Nikdy maloletému neublížila, negatívne naňho nepôsobila, neklamala ho. Tvrdenia matky vyvrátila početnými dôkazmi, na ktoré súd neprihliadol. V ďalšom poukazuje na totožné skutočnosti ako v samotnom odvolaní, a to bezdôvodné marenia styku maloletého nielen so starou matkou, ale aj s otcom. Návrh na zverenie maloletého do osobnej starostlivosti a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému matka podala až keď mal maloletý 7 rokov, z uvedeného vyplýva, že dovtedy sa styk realizoval bez problémov.

12. K odvolaniu otca navrhovateľka vyslovila súhlas, voči skutočnostiam uvedeným otcom nemá námietky.

13. Matka maloletého vo vyjadrení k odvolaniu otca poukazuje na jeho zmätočnosť a nezrozumiteľnosť. Matke nie je zrejmé, či proti rozsudku podal odvolanie aj otec maloletého, pretože jej žiadne odvolanie nebolo doručené. Matka má vedomosť len o odvolaní podanom starou matkou maloletého. Pokiaľ ide o odvolací návrh otca, tento je nevykonateľný a neurčitý a nesvedčí práve najlepšiemu záujmu maloletého V., keďže preberať dieťa má jeho otec. Snaha otca svedčí o snahe zabezpečiť styk maloletého so starou matkou. Starou matkou navrhovaný styk je v kolízii s tým, čo navrhuje otec, pretože obaja žiadajú styk starej matky upraviť v rôznych časových obdobiach.

14. Matka vo vyjadrení k vyjadreniu starej matky opätovne poukazuje na to, že v prípade starej matky ide o opakujúce sa skutočnosti založené na jej subjektívnom názore, bez uvedenia nových relevantných skutočností alebo novej argumentácie. Vyjadrenia starej matky považuje za účelové fabulácie. Záujem

starej matky bol v kooperácii s otcom maloletého prejavovaný až po podaní návrhu na zvýšenie výživného pre maloletého ako protiopatrenie. Stará matka nemá s maloletým vytvorené žiadne emocionálne väzby, maloletý ju výslovne odmieta.

15. K vyjadreniam matky sa vyjadril otec maloletého, ktorý vyslovil nesúhlas s vyjadreniami matky, zotrváva na skutočnostiach uvedených v predchádzajúcich podaniach, a to, že práve matka bráni v styku otca s maloletým ako aj s styku maloletého so starou matkou.

16. Ďalšie vyjadrenia neboli podané.

17. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 C. s. p.), potom čo zistil, že odvolania boli podané včas a oprávnenou osobou - otcom maloletého dieťaťa a navrhovateľkou ako starou matkou maloletého dieťaťa (§ 355 a § 357 C. s. p.), prejednal vec nielen obsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 65 C. m. p.), pretože konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa možno začať i bez návrhu, postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 C. s. p.), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 C. s. p.), pričom dospel k záveru, že odvolania nie sú dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

18. Pokiaľ ide o zisťovanie rozhodujúcich skutočností právne významných pre posúdenie dôvodnosti úpravy styku navrhovateľky, starej matky s maloletým V., nar. XX.X.XXXX, súd prvej inštancie v tomto smere vykonal dostatočné dokazovanie zamerané na zistenie skutkového stavu, skutkové zistenia na základe vykonaného dokazovania dôsledne vyhodnotil, svoje rozhodnutie aj náležite v zmysle § 220 ods. 2 C. s. p. odôvodnil. Keďže sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 387 ods. 2 C. s. p. dodáva:

19. Predmetom prvoinštančného konania pod sp. zn. 21P/21/2019 je návrh navrhovateľky, starej matky maloletého V. S., nar. XX.X.XXXX, na úpravu styku starých rodičov s maloletým v zmysle návrhu. Súd prvej inštancie návrh starej matky zamietol (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.), pričom svoje rozhodnutie odôvodnil práve poukazom na najlepší záujem maloletého V., ktorý bol v konaní vypočutý a ktorý výslovne odmietol styk so starou matkou.

20. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na odvolacie dôvody otca maloletého, ako aj starej matky maloletého (navrhovateľky), je preskúmanie správnosti napadnutého rozhodnutia, a to v tom smere, či súd prvej inštancie správne právne posúdil najlepší záujem maloletého V. s ohľadom na všetky stranami tvrdené skutočnosti.

21. Podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

22. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že o úprave práv a povinností rodičov k maloletému V., nar. XX.X.XXXX bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 15P/1/2014-175 zo dňa 23. januára 2015 tak, že súd schválil dohodu rodičov maloletého, podľa ktorej maloletý V., nar. XX.X.XXXX bol zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok; otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého sumou 130 eur mesačne, vždy do 20. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky; styk otca s maloletým na žiadosť rodičov nebol upravený; týmto rozsudkom bolo zrušené t. č. predbežné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 5.6.2014 č. k. 15P/51/2014-13; matke maloletého bol vrátený preddavok na znalečné vo výške 200 eur z položky D14/ 34/2014 na jej účet vedený v N. N. a. s. č. účtu XXXXXXXXXXX/XXXX; a žiadnemu z účastníkov súd nárok na náhradu trov konania nepriznal.

23. Následne na to bolo rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 12P/47/2018-321 zo dňa 29.4.2019 rozhodnuté tak, že súd otcovi zvýšil výživné na maloletého V. zo sumy 130 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne počnúc dňom 28.6.2018; dlh na zročnom výživnom za obdobie od 28.6.2018 do 30.4.2019 vo výške 505 eur povolil otcovi splácať v splátkach vo výške 20 eur mesačne splatných

spolu s bežným výživným; styk otca s maloletým V. bol upravený tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každú prvú sobotu v mesiaci od 9.00 hod. - 10.00 hod., pričom prvé štyri stretnutia sa budú realizovať v prítomnosti F. V. (starého otca maloletého) a matka je povinná dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a v stanovenom čase otcovi riadne odovzdať v mieste bydliska dieťaťa a otec je povinný v stanovenom čase na rovnakom mieste maloletého matke odovzdať; rodičom bola uložená povinnosť informovať sa o nemožnosti realizácie styku najneskôr 18 hodín pred samotnou realizáciou styku.

24. V zmysle § 25 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom, alebo ho zakáže. Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený súdom, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.

25. Blízkou osobou v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka je pritom príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich druhá z nich dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Príbuznými v priamo rade - v priamom pokolení sú pritom priami predkovia a priami potomkovia, teda i starí rodičia.

26. V zmysle čl. 24 Charty základných práv Európskej únie pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa (ods. 2).

27. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

28. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

29. Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

30. Prijatím Dohovoru o právach dieťaťa sa jednotlivé štáty zaviazali, že ich činnosť bude v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a ostatnými článkami Dohovoru. Deti, na rozdiel od dospelých, nemajú možnosť za svoje práva bojovať, svoje práva uplatňovať a vyžadovať žiadnym legitímnym spôsobom, preto deti potrebujú ochranu a špeciálnu starostlivosť, akú dospelí nepotrebujú. V zmysle citovaných článkov Dohovoru aj maloleté dieťa má právo povedať svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú a jeho názor musí byť braný vážne.

31. Dohovor o právach dieťaťa je založený na štyroch základných princípoch: nediskriminácia dieťaťa, najlepší záujem dieťaťa, právo na život, prežitie a rozvoj a právo na rešpektovanie názorov dieťaťa. Súd prvej inštancie však v konaní dôsledne pri rozhodovaní nerešpektoval princíp najlepšieho záujmu dieťaťa ako ani právo dieťaťa na rešpektovanie jeho názoru. Podľa čl. 41 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá v čl. 41 ods. 4 ustanovuje, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť a práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. Ústavný súd už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval, že úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi nevedie k obmedzeniu práv rodičov, ale prostredníctvom tejto úpravy prispieva k ich garancii, preto nemôže byť v nesúlade s čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a že štát zasahuje do úpravy styku rodičov s dieťaťom

len v špecifických, neštandardných situáciách, v prípadoch, keď sa rodičia o styku nedohodnú (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 6.7.2006 sp. zn. PL.ÚS 26/2005). V článku 41 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky je zakotvené, že podrobnosti o právach podľa odsekov 1 až 5 tohto článku ustanovuje zákon. Týmto zákonom je práve Zákon o rodine, ktorý neupravuje iba styk rodičov s deťmi, ale aj styk s blízkymi osobami. Úprava styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami vyjadruje záujem štátu o udržanie rodinných vzťahov. Dieťa samotné je bytosťou jedinečnou, obdarenou neodňateľnými, nescudziteľnými, nepremičateľnými a nezrušiteľnými základnými právami a slobodami, teda bytosťou, ktorej by sa malo dostať pri jej vývine to najlepšie. Dieťa má právo aj na lásku a starostlivosť starých rodičov. Ak je dieťaťu toto právo upierané, musí štát využiť svoje mocenské oprávnenie a prostredníctvom súdu ako príslušného orgánu zabezpečiť, aby právo maloletého dieťaťa a to i v prípade nesúhlasu niektorého z rodičov bolo zabezpečené.

32. Citované zákonné ustanovenia tak umožňujú súdu upraviť styk maloletého dieťaťa s blízkymi osobami za splnenia dvoch podmienok a to vtedy, ak je preukázané, že takáto úprava bude v záujme dieťaťa a zároveň si to vyžadujú pomery v rodine, pričom odvolací súd konštatuje, že ani jedna z uvedených podmienok splnená nebola.

33. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že vzťahy medzi matkou maloletého V. spolu s maloletým a otca maloletého spolu so starou matkou maloletého sú konfliktné, čo vyplýva už len zo samotného opisu rozhodných skutočností. Na jednej strane matka poukazuje na to, že v konaní nie sú splnené podmienky pre rozhodnutie, resp. uloženie povinnosti maloletému V. sýkať sa so starou matkou, z dôvodu absencie emocionálnych väzieb maloletého so starou matkou, ako aj stratou dôvery maloletého v starú matku a svojho otca. Stará matka naproti tomu poukazuje na to, že styk s maloletým sa do cca 7 rokov realizoval bez problémov, za ostatné obdobie cca 3,5 roka sa styk s maloletým nerealizuje vôbec, nakoľko je v ňom bránené práve matkou, hoci ona o styk s maloletým prejavuje záujem.

34. Obe strany zhodne potvrdili, že maloletý sa (s výnimkou náhodných stretnutí v mieste bydliska) so starou matkou už viac než 3 roky nestretol, čo malo bezpochyby vplyv na ich vzájomný vzťah. O uvedenom svedčí jeho vlastné vyjadrenie na nariadenom pojednávaní dňa 16.9.2019 (zápisnica na č.l. 109), kedy maloletý V. (nielenže sa predstavil pod iným menom ako V. V.) výslovne uviedol, že sa s navrhovateľkou (starou matkou) stretávať nechce, ako otca berie matkinho manžela, pričom svojho skutočného otca oslovoval krstným menom ako „I.“. Ako dôvod svojho postoja voči stretávaniu sa so starou matkou uviedol, že táto mu nezavolá na narodeniny, meniny, nikdy. Nechcel sa vrátiť k zážitkom, ktoré s navrhovateľkou prežil. Rovnako uviedol, že navrhovateľka rozpráva negatívne o jeho matke, čo sa mu nepáči. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na vyjadrenie maloletého V. na pojednávaní dňa 8.4.2019 v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 12P/47/2018, keď sa tento opätovne predstavil ako V. V., uviedol, že na svojho otca sa hnevá, lebo oňho neprejavuje záujem.

35. Z uvedeného je zrejmé, že toho času maloletý pociťuje k svojmu otcovi ako aj starej matka taký negatívny postoj, že styk s nimi odmieta a nechce ho obnoviť. S. V. má t. č. 13 rokov, znalkyňou z odboru klinickej psychológie PhDr. Zuzanou Bielikovou bolo konštatované, že maloletý vie vyjadriť svoj názor, dokáže sformulovať svoje postoje a názory a tiež je potrebné na jeho názory prihliadať a brať ich do úvahy pri súdnych rozhodnutiach týkajúcich sa maloletého. Znalkyňou bolo tiež konštatované to, že pokiaľ by súdne rozhodnutie predstavovalo výrazný rozpor s názorom a postojom maloletého, viedlo by to k neurotizácií a poruchám správania ako aj ďalšími nepriaznivými vplyvmi na jeho vývoj.

36. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu z 22. júna 2016, sp. zn. 5 Cdo 492/2015).

37. Práve pre vyššie uvedené aj odvolací súd zotrváva na názore, ako už vyslovil súd prvej inštancie, a to, že v tomto konaní bolo potrebné primárne prihliadnuť na názor maloletého V., ktorý ako už bolo uvedené vyššie odmieta kontakt so starou matkou, resp. rodinou zo strany svojho otca a tiež to, že v konaní nebolo preukázané, že maloletý má so starou matkou vybudovaný taký pevný citový vzťah, ktorého pretrhnutie by bolo v protiklade s jeho najlepším záujmom. Úpravu styku starých rodičov s maloletým

neodôvodňovali ani pomery v rodine, pretože maloletý so starými rodičmi nebol v kontakte viac než 3,5 roka, o kontakt nejaví záujem dlhodobo, s otcom sa stýka len v súdom určenom čase.

38. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 C. s. p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

39. Nad rámec odôvodnenia odvolací súd dodáva, že hoci vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že t. č. medzi maloletým V. a navrhovateľkou ako starou matkou nie je vytvorený hlbší vzťah, v dôsledku čoho maloletý stretávanie a styk so starou matkou vehementne odmieta a jeho názoru bolo potrebné venovať náležitú pozornosť, matka musí na maloletého pôsobiť vhodne a výchovne aj v tom smere, že budovanie vzťahov so starými rodičmi je vo všeobecnosti v prospech maloletého. Skutočnosť, že nateraz maloletý styk so starými rodičmi odmieta neznamená, že tieto vzťahy netreba posilňovať a starých rodičov zo života maloletého výslovne vylúčiť. K sanácií zjavne narušených a konfliktných vzťahov medzi matkou maloletého a maloletým na jednej strane a jeho otcom spolu so starými rodičmi na druhej strane je potrebné postupovať opatrne, postupne a nenásilne. Vynucovanie styku maloletého by za takejto situácie prispelo práve k opačnému, a to posilňovaniu negatívneho vzťahu k starým rodičom. Uvedené však nevyklučuje nápravu vzťahov a následnú realizáciu styku maloletého so starými rodičmi do budúcnosti, čo v konečnom dôsledku musia pochopiť obe strany, pričom matka ako osoba, ktorej je maloletý zverený do osobnej starostlivosti a nepochybne má na jeho výchovu najväčší vplyv musí pôsobiť na maloletého tak, aby tento nielen vnímal, že má starých rodičov aj z otcovej strany, ale aj to, že títo prejavujú snahu o styk s ním.

40. Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky voči ustanoveniu procesného opatrovníka pre maloletého, a to jeho starého otca, k uvedenému odvolací súd dodáva, že z obsahu spisu vyplýva, že uznesením č. k. 21P/07/2019-6 zo dňa 18.3.2019 bol za procesného opatrovníka pre maloletého ustanovený F. V. (starý otec maloletého, t. j. otec matky maloletého). Toto uznesenie však bolo zrušené, a to uznesením č. k. 21P/7/2009-14 zo dňa 17.4.2019, pričom práve týmto uznesením bol za procesného opatrovníka ustanovený Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, s ktorým súd konal počas celého konania. S poukazom na uvedené, je potom námietka vo vzťahu k ustanoveniu procesného opatrovníka osoby z kruhu rodiny matky maloletého, ktorí sú pri výkone starostlivosti o maloletého zvyhodňovaní, nedôvodná.

41. Pokiaľ ide o otcom uvádzané skutočnosti, ktorými poukazuje na bezdôvodné a úmyselné bránenie styku s maloletým V. matkou, tieto argumenty sú nepochybne relevantné pre rozhodovanie o rozsahu styku otca s maloletým, uplatnené však musia byť v konaní o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu.

42. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 C. m. p. v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 C. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

43. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyselne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).